

HET BEELD VAN ONZE LIEVE VROUW VAN KAMPENHOUT IN EER HERSTELD

Ad memoriam posteriorum

Heden Vijfden Februari 1893, Zondag van Sexagesima heeft hier in onze kerk eene aandoenlijke plechtigheid plaatsgehad: men vierde de ineerherstelling van ons aloud en alomgekend Miraculeus Beeld Onzer Lieve Vrouw van Campenhout, bijzondere patronesse tegen de pest en andere besmettelijke ziekten.

Dit Beeld van O.L. Vrouw moet dagteekenen uit de vijftiende of 't begin der zestiende eeuw; het is allerkeurigst in hout gesneden en was ook in den beginnen prachtig geschildert, doch de ijdele en zinnelooze goesting van eene latere Spaansche en Fransche modepracht hadden ons zoo duurbaar Lieve Vrouw Beeld gansch misvormd. Om het in een kloutergouden schoot te kunnen steken, alzo de werldsche mode dier tijden mede bracht, was het zoo kunstig gebijteld beeld met een lattenwerk omnageld geworden. Menig herder en ook menige parochianen hebben dikwils gezocht bij het zien en vermoeden van den deerlijken staat waarin het ons zoo geacht miraculeus Beeld van O.L. Vrouw vervallen was : het oorspronkelijk zoo schoon gebijteld en geschilderd beeld stond te vermemelen onder eene gespannen schoot van stijf sel en zilverdraad.

Menigmaal werd eraan gedacht het Beeld zijnen oorspronkelijke gestaltenis terug te geven, maar die goede beweging bleef telkens zonder gevolg uit eene ongegronde vrees dat het volk die herstelling met verontwaardiging zou hebben afgekeurd. Doch nu ten laatste bleef er niet meer te dralen en wilden wij ons Campenhouts Miraculeus Maria Beeld bewaren het was meer als tijd de hand aan het werk te slaan.

Onlangs nu op voorstel van de heer pastoor werd de herstelling door de fabrieksraad besloten. Doch om het Beeld zijne afgezaagde armen en drapperijen terug te geven, het afgezaagde Kindeken Jezus terug aan zijnen boezem te drukken, met een woord om het in zijnen vroegeren staat te herstellen en te herschilderen zouden de kosten belopen op 150 franken en de Kerk is niet bemiddeld !

Wat gedaan ? Een voorstel van M. Bosschaerts, onderpastoor, van de medewerking der parochianen te vragen werd aangenomen. De omhalingen twee achtereenvolgende zondagen gedaan in de Kerk binnen de goddelijke diensten, mede begrepen eenige afzonderlijke offeranden van bijzonderen, beliepen op 250 franken (1).

(1) herberekend naar EUR van nu op basis van de evolutie van het indexcijfer der kleinhandels prijzen ruim 1 600 EUR.

Deze geestdrift der parochianen tot de ineerherstelling van ons dierbaar Miraculeus Beeld deed bij de heren pastoor en onderpastoor een nieuw gedacht ontstaan ook nog eenen nieuwen troon te laten maken overeenstemmende met den trant van het beeld en geschikt om hetzelfde daar mede in de processie te dragen. De kosten daarvan werden geraamd op 325 franken. Eene derde omhaling werd gedaan als vooreen en God zij dank alle kosten waren gedekt !

De herstelling en het schilderen van het Beeld even als het maken van den troon werden toevertrouwd aan den beeldhouwer E. Vanemelen te Leuven die deze werken keurig uitvoerde onder toezicht van M Reusens geestelijken oudheidkundige te Leuven. Het beeld is geschilderd met een keurslijf en onderkleed van goudlaken en daarop een rood bovenkleed met gouden Gothische Leliën doorweven en daarover eenen blauwen mantel afgezet met gouden borduring.

Zoo als wij hooger zegden had heden deze plechtige in eerherstelling plaats. Het Miraculeus beeld van Onze Lieve Vrouw van Campenhout geplaatst op zijnen nieuwen troon, werd onder het zingen van het Magnificat uit de pastorie processiegewijs door de versierde en gevlagde straten naar de kerk voorafgegaan door eene rei maagdekens met de Emblemata der H. Maagd, door de Xaverianen, de leden van het Kerkfabriek en de heeren pastoor en onderpastoor allen met licht ... Het was een roerend oogenblik toen het schoone beeld onder zijnen nieuwen troon tusschen de opgepropte menigte in de Kerk zijnen optocht deed; ook na eenen eerste blik van voldoening en goedkeuring werd er menige traan van aandoening is stilte weggepinkt. Onder de hoogmis, welke begon om half tien, werd er een sermoen gegeven door den Eerw. Heer Lambrechts, onderpastoor te Epegem en inboorling dezer gemeente; met zijne gewone welsprekendheid schetste hij aan zijne dorpsgenoten de geschiedenis van het Miraculeus Beeld van onze Lieve Vrouw van Campenhout en tevens degene deze gemeente. En nogmaals zagen wij menige traan vrij van de wangen rollen.

Nu vooralheer deze aanteekening te sluiten, herhalen wij hier tot gedachtenis deze schoone woorden waarmede de heer Lambrechts zijn Sermoen heeft geeindigd.

“Vergeet nooit, beminde dorpsgenoten, ’t is eender in wat voor omstandigheden, hetgeen Maria voor Campenhout geweest is; hoe dezen grond haar is toegeweid en hoe zij op een aller bijzondere wijze deze plaats verkoos om haar gunsten over ons en over heel den omtrek uit te storten. Blijft haar uwen eeuwig dank betuigen, met haar te beminnen als uw beschermster, als uw moeder; blijf haar getrouw in voor en tegenspoed, in rampen en vervolging, blijf met uw Kristen vlaamsch gemoed uwe hoop en uw betrouwen stellen in haar, en uwe hoop zal niet verijdeld worden.

En eer ik dezen predikstoel verlaat, stier ik tot U O Heilig dierbaar Beeld ! mijnen dank en mijne bede, de verzuchtingen van mijne ziel, het rouwbeklag over mijne zonden. O ! Ons Lieve Vrouw Beeld van Campenhout, bestier, gelei, mijn priesterschap op deze wereld; richt mijne schreden langs de wegen der volharding; leg in mijnen mond woorden om uw lof naar weerde te verkondigen; woorden aandoenlijke woorden om de leering van uwen Zoon te prediken en zielen te winnen voor den Hemel. Verlaat ons niet als leed en smarten komen. Bescherm ons in de dagen van ellende. Zegen O! minnelijke moeder den moedergrond zoo dierbaar aan mijn hart; zegen het plekje grond waar de assche rust van moeder, van nabestaanden en vrienden. Zegen den grijzen Herder met de geestelijkheid dezer parochie. Zegen het volk van Campenhout in zijn geestelijk en tijdelijk leven. Zegen het in zijne huizen, in zijne stallen, op zijne velden, in zijnen handel en wandel. Zegen ons dorp en onze gehuchten. Zegen het volk van Campenhout in al zijne nageslachten. En eens mijne Lieve Moeder, wanneer ik weg zal zijn, wanneer ik niet meer onder uwe lieve beschermende hand zal staan, dan volge mij uw zegen. Hoezeer had ik gewenscht in de schaduw van uw tempel eens te rusten, doch moeder, neen, die hoop is mij ontnomen, maar waar het dan ook wezen mag, ik moge er rusten onder uwe vleugelen en boetend leg ik voor uwe voeten de pijnlijke opwelling van mijn scheiden en de bitterheid der tranen van ’t vaarwel.

Ondertekend door de leden van de Kerkfabriek: J.K. Coosemans, voorzitter; Jos Decoster, pastoor; L. Deputter, tesorier; J. Demittenaere; L. Van Imschoot; S. De Mees en M. Bosschaerts, onderpastoor.

Na lezing van dit historisch document stelt zich natuurlijk de vraag: wat gebeurde er precies met het beeld en hoe zag het er dan uit? De aanpassing van de OLV beelden aan de heersende mode gebeurde blijkbaar op meerdere plaatsen. Wij hebben meer informatie over Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans van de Sint-Martinuskerk in Aalst. De verminkingen aan het beeld om het te kunnen aankleden en dan aangekleed te kunnen ronddragen in de processie waren er aanzienlijk. De rechterarm en de schoot werden deels weggekapt en het haar werd ingekort. De linkerarm van het kind werd afneembaar gemaakt. Ook werd de schoot voorzien van een lattenwerk.

Bij het kind werden beschadigingen vastgesteld aan de voetjes en aan het haar. De armpjes werden afneembaar gemaakt. Zie hierbij een foto van het beschadigde beeld.

Daarna werd het beeld helemaal bekleed met textiel. Dat kan natuurlijk in allerlei vormen en kleuren geweest zijn. Het huidige Lieve Vrouw beeld van Scherpenheuvel is een Onze Lieve Vrouw beeld in Spaanse stijl of in "Spaansche modepracht" zoals vermeld in het document van de Kerkfabriek van februari 1893. Het kan

dan ook een idee geven hoe het aangeklede beeld van de Kampenhoutse Lieve Vrouw er in de achttiende eeuw uitzag.

Maar de vraag hoe het beeld van Onze Lieve vrouw van Kampenhout eruit zag "voor de in eer herstelling" wordt wellicht volledig beantwoord door het bedevaartvaantje van Kampenhout dat dateert uit de achttiende eeuw. Daarop wordt de jaarlijkse processie voorgesteld en wij mogen aannemen dat zij een goed beeld geeft van de geplogenheden van toen. Zij sluiten overigens aan bij de herinnering van de oudere bewoners aan de processie.

Vooraan ziet men ruiters gevolgd door de schutters met vlag. De vier grote flambeeuwen gaan het beeld van Onze Lieve Vrouw vooraf, dat wordt gedragen door vier vrouwen. Dan zijn er de gelovigen met vaantjes en tot slot een priester onder het baldakijn met een monstrans met het H. Sacrament. Het vaantje toont ook het beeld van de Onze Lieve Vrouw en het schijnt logisch om aan te nemen dat dit een getrouwe weergave van het beeld in die periode.

Dit verhaal is meteen een verklaring waarom op het Kampenhoutse processievaantje een ander Lieve Vrouw beeld voorkomt dan hetgene waarmee wij nu vertrouwd zijn.

Op het vaantje vindt men ook nog voorgaand symbool terug.
Bij nader toezien kan men er alle letters van AVE MARIA in terugvinden.

Marcel Cockaerts, voorzitter van de kerkraad van de Kerkfabriek van de parochie Onze-Lieve-Vrouw van Kampenhout. Willy Obyn , lid van de kerkraad.